

Inwestycje infrastrukturalne w Iraku: szanse dla polskich przedsiębiorstw

Przez ostatnie dekady historia Iraku naznaczona była kolejnymi wojnami i okresami politycznej niestabilności, których skutki są odczuwalne do dnia dzisiejszego. W latach 80. XX wieku Irak prowadził wyniszczającą wojnę z Iranem, dekadę później reżim Saddama Husajna zaatakował Kuwejt, a w 2003 r. rozpoczęła się amerykańska inwazja, po której kraj pograżył się na lata w przemocy i politycznym chaosie. Wstrząsem dla społeczności międzynarodowej była za to ekspansja tzw. Państwa Islamskiego, które zdołało przejąć kontrolę nad znaczną częścią północnego i zachodniego Iraku. Do wyraźnej poprawy bezpieczeństwa przyczyniło się najpierw pokonanie tej organizacji w 2017 r., a następnie działania podjęte przez utworzony w 2022 r. rząd as-Sudaniego. Nadal jednak prowadzone są operacje antyterrorystyczne wymierzone w rozproszone komórki tzw. Państwa Islamskiego, które działają w trudno dostępnych miejscach, m.in. w prowincjach Al-Anbar, Niniwa i Salah ad-Din oraz w górach Himrin¹. Mimo to po większości kraju, w tym po Bagdadzie i Mosulu, można poruszać się swobodnie.

Poprawa bezpieczeństwa nie rozwiązała jednak wieloletnich problemów związanych z infrastrukturą i jakością usług publicznych. Mieszkańcy kraju nadal zmagają się z niestabilnymi dostawami energii elektrycznej, ograniczonym dostępem do dobrej jakości wody, niedostatecznie rozwiniętą lub zniszczoną infrastrukturą wodno-kanalizacyjną i transportową. Szczególnym wyzwaniem jest zapewnienie dostępu do wody w warunkach zmian klimatu, częstych susz i zależności kraju od zasobów Tygrysu i Eufratu. Sytuację komplikują działania państw położonych w górnym biegu tych rzek, które od dziesięcioleci są źródłem napięć w regionie. Jednym z przykładów było ograniczenie przez Turcję przepływu Eufratu na około miesiąc w styczniu 1990 r., w związku z napełnianiem zbiornika przy Zaporze Atatürka. Decyzja ta wywołała protesty Syrii i Iraku². Dodatkowym problemem jest ograniczanie dopływu wody do Szatt al-Arab przez irańskie zapory oraz jej wykorzystanie do

¹ A. Carboni, L. Nevola, *Down, but not out: The Islamic State and al-Qaeda remain a threat in the Middle East*, ACLED, 2 września 2026 r., <https://acleddata.com/report/down-not-out-islamic-state-and-al-qaeda-remain-threat-middle-east> [dostęp: 17 października 2026 r.].

² S. Cohen, *Iraq, Syria Challenge Turkey on Water Use*, The Christian Science Monitor, 2 lipca 1990 r., <https://www.csmonitor.com/1990/0702/otri.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

nawadniania upraw³. Choć opady w sezonie 2025/2026 zwiększyły krajowe zasoby wodne, poprawa ta ma jedynie charakter tymczasowy⁴. Na problemy infrastrukturalne i środowiskowe nakładają się napięcia wewnętrzne, w tym wieloletni spór między Bagdadem a Regionem Kurdystanu, o kontrolę nad wydobywaniem i eksportem ropy naftowej oraz podział dochodów z jej sprzedaży⁵.

Pozycję władz centralnych wzmocniły dwa rozstrzygnięcia prawne: w 2022 r. Federalny Sąd Najwyższy uznał kurdyjską ustawę naftowo-gazową za niezgodną z konstytucją⁶, a rok później trybunał arbitrażowy orzekł, że Turcja naruszyła umowę dotyczącą rurociągu, dokonując załadunku kurdyjskiej ropy w porcie Ceyhan wbrew instrukcjom irackiego Ministerstwa Ropy⁷. Krokiem w kierunku złagodzenia sporu było tymczasowe porozumienie zawarte we wrześniu 2025 r. przez rząd w Bagdadzie, władze Regionu Kurdystanu i działające tam firmy naftowe. Umożliwiło ono wznowienie eksportu przez Turcję z udziałem rządowej spółki SOMO⁸. Szersze ramy działań na rzecz przezwyciężenia wspomnianych wyzwań wyznacza iracki Narodowy Plan Rozwoju na lata 2024–2028. Zakłada on poprawę jakości usług publicznych, modernizację infrastruktury i rozwój sektora prywatnego, a także stopniowe ograniczanie zależności gospodarki od ropy naftowej⁹. Związane z realizacją planu inwestycje mogą otworzyć przed zagranicznymi firmami, w tym polskimi, nowe możliwości współpracy.

³ *Basra Is Thirsty: Iraq's Failure to Manage the Water Crisis*, Human Rights Watch, 22 lipca 2019 r., <https://www.hrw.org/report/2019/07/22/basra-thirsty/iraqs-failure-manage-water-crisis> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴ *Rain Brief: Recent Rainfall and Water Situation in Iraq*, United Nations Iraq, 5 czerwca 2026 r., <https://iraq.un.org/en/316784-rain-brief-recent-rainfall-and-water-situation-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵ *Iraqi federal court deems Kurdish oil and gas law unconstitutional*, Arab News, 15 lutego 2022 r., <https://www.arabnews.com/middle-east/iraqi-federal-court-deems-kurdish-oil-and-gas-law-unconstitutional-2025516> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁶ *Notice about the Federal Supreme Court's decision that the Oil and Gas Law of Kurdistan Region is unconstitutional*, Federal Supreme Court of Iraq, 17 lutego 2022 r., <https://www.iraqfsc.iq/ennews.4811/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁷ *Iraq Secures Major Victory in Long-Standing ICC Arbitration Against Turkey*, Cleary Gottlieb, 30 marca 2023 r., <https://www.clearygottlieb.com/news-and-insights/news-listing/iraq-secures-major-victory-in-long-standing-icc-arbitration-against-turkey> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁸ *Iraq resumes Kurdish oil exports to Turkiye after 2-1/2-year halt*, Arab News, 27 września 2025 r., <https://www.arabnews.com/middle-east/iraq-resumes-kurdish-oil-exports-to-turkiye-after-2-12-year-halt-2616956> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁹ *Advancing Iraq's Development Agenda*, UNDP, 3 sierpnia 2024 r., <https://www.undp.org/iraq/press-releases/advancing-iraqs-development-agenda> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Dlaczego Irak potrzebuje nowych inwestycji infrastrukturalnych?

Dzisiejszy stan irackiej infrastruktury jest w dużej mierze konsekwencją wieloletnich zaniedbań, dodatkowo pogłębionych przez zniszczenia wojenne. Szczególnie dotkliwe skutki przyniosły walki z tzw. Państwem Islamskim. W prowincjach i miastach bezpośrednio objętych działaniami wojennymi około 62 proc. placówek oświatowych zostało uszkodzonych, a 18 proc. uległo całkowitemu zniszczeniu. Największy odsetek takich obiektów odnotowano w Al-Falludży (71 proc.), Mosulu (65 proc.) i Ar-Ramadi (62 proc.)¹⁰. Działania wojenne dotknęły również infrastrukturę mieszkaniową. Szacuje się, że uszkodzonych zostało około 138 tys. budynków, z których połowa została zniszczona w stopniu uniemożliwiającym odbudowę. Najbardziej w tym zakresie ucierpiały prowincje Niniwa (43 proc.), Salah ad-Din (20 proc.) i Al-Anbar (19 proc.)¹¹. Z kolei w sektorze ochrony zdrowia we wszystkich analizowanych miastach – z wyjątkiem Tal Afaru, Al-Mikdadijji i Ar-Ramadi – co najmniej połowa placówek medycznych była częściowo lub całkowicie zniszczona¹².

Jednocześnie w szybkim tempie rośnie liczba osób korzystających z usług publicznych, których wydolność już dziś jest ograniczona. Skalę tego wyzwania obrazuje wzrost liczby ludności Iraku od upadku reżimu Saddama Husajna. Według danych Banku Światowego w 2003 r. kraj ten liczył niespełna 27 mln mieszkańców¹³, a według szacunków ONZ w 2026 r. – już około 48 mln¹⁴. W ciągu nieco ponad dwóch dekad przybyło więc ponad 21 mln mieszkańców. Oznacza to większe zapotrzebowanie na edukację, opiekę zdrowotną, mieszkania, wodę i energię, a także konieczność stworzenia nowych miejsc pracy. W kolejnych latach potrzeby te będą nadal rosnąć, na co wskazują zarówno struktura wieku ludności, jak i prognozy demograficzne. Według wyników spisu powszechnego, przeprowadzonego w 2024 r., niemal 36 proc. Irakijczyków stanowiły dzieci poniżej 15. roku życia¹⁵. Z kolei zgodnie z prognozą ONZ w 2050 r. populacja kraju może osiągnąć około 72

¹⁰ *Iraq Reconstruction and Investment. Part 2: Damage and Needs Assessment of Affected Governorates*, Government of Iraq & World Bank, 2018, s. 16.

¹¹ *Tamże*, s.14-15.

¹² *Tamże*, s. 20.

¹³ *Population, Total for Iraq*, Federal Reserve Bank of St. Louis, baza FRED, dane Banku Światowego, <https://fred.stlouisfed.org/data/POPTOTIQA647NWDB> [dostęp: 17 października 2026 r.].

¹⁴ *Iraq Population (2026)*, Worldometer, dane ONZ, <https://www.worldometers.info/world-population/iraq-population/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

¹⁵ *Wicepremier i minister planowania ogłasza ostateczne wyniki powszechnego spisu ludności* (tłumaczenie tytułu z języka arabskiego; oryg. وزير التخطيط يعلن النتائج النهائية للتعداد العام للسكان – نائب رئيس مجلس الوزراء), Ministerstwo Planowania Iraku, 26 listopada 2025 r., <https://mop.gov.iq/archives/35531> [dostęp: 17 października 2026 r.].

mln – o niemal 26 mln więcej niż wykazał ostatni spis¹⁶. Niebagatelnym wyzwaniem będzie rozbudowa infrastruktury i zapewnienie dostępu do usług publicznych w miastach, w których – według danych Banku Światowego – mieszka już około 70 proc. Irakijczyków¹⁷. Do miast przenoszą się również mieszkańcy wsi, którym susze i niedobory wody utrudniają prowadzenie działalności rolniczej, skłaniając ich do poszukiwania innych źródeł utrzymania. Tak młode i szybko rosnące społeczeństwo może stać się siłą napędową rozwoju kraju, jeśli państwo zainwestuje w edukację i usługi publiczne, a gospodarka zapewni młodym ludziom miejsca pracy. W przeciwnym razie brak perspektyw może pogłębiać frustrację młodego pokolenia, skłaniając je do emigracji lub udziału w protestach, które mogą zagrozić stabilności wewnętrznej kraju.

Jednym z najpoważniejszych problemów jest niewydolność systemu elektroenergetycznego. Już w 2015 r. Bank Światowy wskazywał, że ponad 80 proc. gospodarstw domowych w południowych prowincjach Iraku – Basrze, Al-Musannie, Zi Kar i Majसानie – doświadczało przerw w dostawach energii elektrycznej, trwających co najmniej trzy godziny dziennie¹⁸. Ograniczona wydolność sieci publicznej zmusza wiele gospodarstw domowych do korzystania z prywatnych lub współdzielonych generatorów. Ich użytkowanie oznacza jednak dodatkowe koszty i negatywnie wpływa na jakość powietrza¹⁹. Problem ten nie został dotąd rozwiązany. Statystyki irackiego Centralnego Urzędu Statystycznego za lata 2023-2024 wskazują, że niespełna 53 proc. gospodarstw domowych korzystało z sieci publicznej, blisko 41 proc. ze wspólnych generatorów, a 6 proc. z generatorów prywatnych²⁰.

Znaczące zaniedbania można dostrzec również w sektorze wodno-kanalizacyjnym. Analiza UNICEF, oparta na danych irackiego Centralnego Urzędu Statystycznego za 2019 r., wskazuje, że do sieci wodociągowej podłączonych było średnio 83 proc. gospodarstw domowych, a jedynie 30 proc. miało dostęp do kanalizacji połączonej z systemem oczyszczania ścieków. Dane te ujawniają także wyraźne dysproporcje między miastami a obszarami wiejskimi. W prowincji Zi Kar z sieci wodociągowej korzystało zaledwie 23 proc.

¹⁶ *Iraq Population (2026)*, tamże.

¹⁷ *Urban population (% of total population)*, World Bank, <https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?end=2025&start=2025&view=bar> [dostęp: 17 października 2026 r.].

¹⁸ *Electricity Services Reconstruction and Enhancement Project*, World Bank, 2019, s. 11.

¹⁹ *Second National Communication and Initial Biennial Update Report*, Republic of Iraq, 2024, s. 102.

²⁰ *Statistics Conditions Living*, 2024, Central Statistical Organization (COSIT), tab. 15/89, s. 124.

gospodarstw wiejskich, podczas gdy w miastach odsetek ten sięgał niemal 92 proc.²¹. Problemy sektora wodno-kanalizacyjnego pogłębia ograniczony dopływ słodkiej wody, wynikający z regulacji przepływów w Iraku oraz budowy zapór i rozwoju rolnictwa w Iranie. Czynniki te, w połączeniu z niskimi opadami i przestarzałą infrastrukturą, przyczyniły się do kryzysu wodnego w Basrze w 2018 r. Zmniejszony dopływ słodkiej wody do Szatt al-Arab sprzyjał zarówno wzrostowi stężenia zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków, przemysłu i rolnictwa, jak i przenikaniu słonych wód z Zatoki Perskiej w górę rzeki. W rezultacie woda pobierana przez mieszkańców prowincji Basra stawała się coraz bardziej zanieczyszczona i zasolona, a konwencjonalne stacje uzdatniania nie były przystosowane do jej odsalania. Z powodu dolegliwości wywołanych złą jakością wody, w tym wysypki, bólu brzucha, wymiotów i biegunki, do szpitali trafiło wówczas 118 tys. osób²².

Dużych nakładów finansowych wymaga także odbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej. W wyniku walk z tzw. Państwem Islamskim uszkodzenia objęły ponad 71 proc. sieci drogowej w Bajdżi, niemal 67 proc. w Sindżarze, ponad 58 proc. w Hit oraz blisko 43 proc. w Mosulu. W tym ostatnim zniszczono ponadto wszystkie pięć mostów na Tygrysie, co znacząco utrudniło przemieszczanie się między obiema częściami miasta. Ucierpiała również infrastruktura kolejowa, w tym stacja w Mosulu, choć należy pamiętać, że już przed 2014 r. była uszkodzona i funkcjonowała jedynie częściowo²³. Głównymi przyczynami złego stanu sieci kolejowej w Iraku są wieloletnie zaniedbania i niedofinansowanie. Działania wojenne dodatkowo pogłębiły te problemy. Według danych Banku Światowego z 2025 r. sieć kolejowa obejmuje około 2272 km linii i 115 stacji. Tworzą ją dwie główne trasy: północ-południe (Umm Kasr–Basra–Bagdad–Mosul–Rabia przy granicy syryjskiej) oraz wschód-zachód (z Bagdadu do okolic Akaszat, również przy granicy syryjskiej). Uzupełnia je kilka krótkich odgałęzień. Zły stan torów, warsztatów i taboru oraz przestarzałe systemy sterowania ruchem znacznie ograniczały możliwości przewozowe²⁴. Szacuje się, że zaledwie około 10-20 proc. taboru nadaje się do eksploatacji²⁵. Przewozy ograniczają się do kilku połączeń towarowych, wykorzystywanych do transportu ropy naftowej i zbóż, oraz połączeń pasażerskich, w tym

²¹ *How to Improve Access to Water, Sanitation and Hygiene Services in Iraq through Financing*, UNICEF, 2023, s. 1.

²² *Basra Is Thirsty: Iraq's Failure ...*, tamże.

²³ *Iraq Reconstruction...*, tamże, s. 89.

²⁴ *Iraq Railways Extension and Modernization Project (P507282). Project Information Document*, World Bank, 2025, s. 3–4.

²⁵ K. Aziz, *Iraq Scraps Billion-Dollar Rail and Airport Projects*, Kurdistan24, 14 czerwca 2026 r., <https://www.kurdistan24.net/en/story/919801> [dostęp: 17 października 2026 r.].

nocnego pociągu na trasie Bagdad–Basra i kursującego raz w tygodniu pociągu z Bagdadu do Samarry²⁶. Ograniczenia dotyczyły również przewozów międzynarodowych. W 2010 r., po siedmioletniej przerwie, wznowiono ruch pasażerski między Mosulem a tureckim Gaziantepem na trasie prowadzącej przez Syrię²⁷. Jednak wybuch wojny domowej w tym kraju ponownie zakłócił komunikację kolejową między Irakiem a Turcją. Zniszczenia syryjskiej infrastruktury sprawiły, że od 2012 r. tureckie pociągi towarowe przestały wjeżdżać do tego kraju. Ładunki przeznaczone dla Iraku docierały więc koleją do tureckiego Nusaybin, skąd po przeładunku przewożono je ciężarówkami do miejsca docelowego²⁸. Alternatywę dla tranzytu przez Syrię ma zapewnić Droga Rozwoju (*Iraq–Europe Development Road*), czyli projekt połączenia portu Al-Faw z Turcją siecią kolejową i drogową. W lipcu br. oba państwa podpisały memorandum dotyczące transportu przez przejście Ovaköy–Fisz–Chabur, przez które ma prowadzić nowa trasa²⁹.

Szanse dla polskich przedsiębiorców

Irak jest dobrze znany polskim przedsiębiorcom. Formalne podstawy polsko-irackiej współpracy gospodarczej wyznaczyła umowa o współpracy gospodarczej, naukowej i technicznej podpisana w 1959 r. Szczytowy okres współpracy przypadł na czasy PRL. Polskie przedsiębiorstwa realizowały wówczas projekty infrastrukturalne w Iraku, obejmujące m.in. budowę dróg, mostów, linii kolejowych, obiektów przemysłowych, elektrowni oraz infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. W latach 70. i 80. firmy takie jak Polimex-Cekop, Budimex, Dromex, Elektromontaż i Naftobudowa zrealizowały tam około 25 dużych inwestycji. Szacuje się, że w ciągu tych dwóch dekad przy różnych przedsięwzięciach pracowało około 50 tys. Polaków³⁰.

²⁶ *Iraq Railways Extension ...*, tamże, s. 3–4.

²⁷ *Iraq–Turkey Railway Reopens After Seven-Year Halt*, Radio Free Europe/Radio Liberty, 19 lutego 2010 r., https://www.rferl.org/amp/Iraq_Turkey_Railway_Reopens_After_7_Year_Halt/1962796.html [dostęp: 17 października 2026 r.].

²⁸ A. Kayalar, *No Turkish trains arrive in Syria, Iraq for months*, *Hürriyet Daily News*, 27 września 2012 r., <https://www.hurriyetdailynews.com/no-turkish-trains-arrive-in-syria-iraq-for-months-31058> [dostęp: 17 października 2026 r.].

²⁹ D. Güldoğan, *Türkiye, Iraq sign 5 pacts to expand cooperation in key sectors*, *Anadolu*, 29 lipca 2026 r., <https://www.aa.com.tr/en/turkiye/turkiye-iraq-sign-5-pacts-to-expand-cooperation-in-key-sectors/4012018> [dostęp: 17 października 2026 r.].

³⁰ W. Repetowicz, *Food, Roads, and Bridges: Poland in Iraq Today, in the Past, and in the Future*, *Alshafafya*, 3 listopada 2025 r., <https://shafafiyat.com/2025/11/03/food-roads-and-bridges-poland-in-iraq-today-in-the-past-and-in-the-future/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Rozwój tej współpracy odpowiadał interesom obu stron. Gwałtowny wzrost cen ropy naftowej w latach 70. XX wieku przyniósł Irakowi znaczące dochody, które umożliwiły finansowanie projektów modernizacyjnych, w tym rozbudowę wspomnianej infrastruktury i usług publicznych³¹. Polska uczestniczyła w tych procesach przede wszystkim poprzez eksport usług budowlanych, technologii oraz specjalistycznej wiedzy inżynierskiej. Ważne miejsce w relacjach handlowych zajmowały także dostawy sprzętu wojskowego³². Jednym z najbardziej znanych przykładów polskiego zaangażowania była budowa Expressway No. 1 – pierwszej irackiej autostrady, której planowana długość wynosiła około 1200 km. W 1980 r. Dromex podpisał kontrakt o wartości blisko 300 mln dolarów na budowę liczącego 145 km odcinka R/7. Siedem lat później, po wycofaniu się jednego z podwykonawców japońskiego przedsiębiorstwa Fujita, polska firma ponownie włączyła się w realizację inwestycji, przejmując prace na odcinku R/9. Łącznie w latach 1981-1989 Polacy wybudowali około 220 km tej trasy. Realizacja przedsięwzięcia wymagała stworzenia rozbudowanego zaplecza, w tym kamieniołomów, wytwórni betonu i asfaltu, dróg serwisowych oraz 55-kilometrowej linii kolejowej do transportu kruszywa³³. Polacy uczestniczyli również w budowie mostów, czego przykładem jest most na Tygrysie w Tikricie, wzniesiony przez Budimex-Cekop w latach 1969-1971³⁴.

Dziś polskie zaangażowanie w Iraku ma znacznie mniejszą skalę i koncentruje się przede wszystkim na wymianie handlowej. Według danych Ambasady RP w Bagdadzie jej wartość w 2025 r. przekroczyła 260 mln dolarów i wykazywała powolną tendencję wzrostową. Wymiana ta miała niemal wyłącznie jednostronny charakter – zdecydowaną większość obrotów stanowił polski eksport, podczas gdy wartość importu irackich towarów wyniosła zaledwie około 80 tys. dolarów. Do najważniejszych towarów eksportowanych przez Polskę należały produkty zbożowe i przetwory rolne, wyroby mleczarskie, artykuły spożywcze i chemiczne, a także maszyny, urządzenia mechaniczne oraz metale nieszlachetne³⁵. Z kolei, według danych Trading Economics, import z Iraku obejmował przede wszystkim aparaturę optyczną, fotograficzną, techniczną i medyczną, paliwa mineralne i produkty naftowe, napoje,

³¹ *The Unfulfilled Promise of Oil and Growth: Poverty, Inclusion and Welfare in Iraq 2007–2012*, World Bank, 2015, s. 3.

³² W. Repetowicz, *Food ... tamże*.

³³ *Tamże*.

³⁴ *Polacy na drogach świata*, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, 14 lipca 2019 r., <https://www.archiwum.gddkia.gov.pl/pl/aprint/34287/Polacy-na-drogach-swiate> [dostęp: 17 października 2026 r.].

³⁵ *Irak*, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bagdadzie, <https://www.gov.pl/web/irak/Irak-> [dostęp: 17 października 2026 r.].

maszyny oraz wyroby chemiczne³⁶. Choć skala tej wymiany pozostaje niewielka, strona polska dostrzega możliwości rozwoju współpracy gospodarczej. Jak wskazuje Ambasada RP w Bagdadzie, za szczególnie perspektywiczne uznaje się przemysł spożywczy, budownictwo, energetykę, rolnictwo i gospodarkę wodną, a także dostawy sprzętu wojskowego oraz usługi związane z jego naprawą i modernizacją³⁷.

Na tym tle interesującym kierunkiem dalszego rozwoju współpracy gospodarczej może być również wykorzystanie Iraku jako kraju tranzytowego na szlaku łączącym Europę z państwami Zatoki Perskiej. Przykładem takiego rozwiązania był transport zrealizowany w czerwcu 2025 r. przez polskiego operatora Milton Group, który przewiózł z Polski do Zjednoczonych Emiratów Arabskich silniki jachtowe i części zamienne, korzystając z nowo uruchomionych irackich korytarzy TIR. Trasa przebiegała przez Bułgarię, Turcję, Irak, Jordanię i Arabię Saudyjską, a cały transport zajął zaledwie 10 dni. Dla porównania, transport tradycyjną trasą morsko-multimodalną trwa około 24 dni³⁸.

Możliwości polskich przedsiębiorstw na rynku irackim należy jednak oceniać realistycznie, zwłaszcza na tle pozycji największych państw europejskich, których obecność w Iraku opiera się przede wszystkim na działalności dużych przedsiębiorstw. Francuski TotalEnergies, wspólnie z Basrah Oil Company i QatarEnergy, realizuje szeroko zakrojony projekt obejmujący rozwój infrastruktury gazowej i naftowej, budowę systemu zaopatrzenia przemysłu w wodę oraz inwestycje w energetykę słoneczną³⁹. Włoski Eni jest natomiast zaangażowany w eksploatację pola Az-Zubajr, gdzie wydobywa ropę i gaz, a także wdraża rozwiązania służące ograniczeniu emisji metanu i efektywniejszemu wykorzystaniu gazu towarzyszącego⁴⁰. Z kolei niemiecki Siemens Energy rozwija współpracę w sektorze elektroenergetycznym, a brytyjski BP uczestniczy w eksploatacji złóż ropy i gazu w prowincji Kirkuk⁴¹. Przykładem rosnącej konkurencji ze strony zagranicznych przedsiębiorstw jest

³⁶ *Poland Imports from Iraq*, Trading Economics, <https://tradingeconomics.com/poland/imports/iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

³⁷ *Irak*, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bagdadzie, *tamże*.

³⁸ *From Europe to the GCC: New resilient Iraqi TIR routes slash journey times*, International Road Transport Union (IRU), 24 czerwca 2025 r., <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/europe-gcc-new-resilient-iraqi-tir-routes-slash-journey-times> [dostęp: 17 października 2026 r.].

³⁹ *GGIP: A Multi-Energy Project to Support Iraq Towards Its Energy Independence*, Total Energies, <https://totalenergies.com/company/projects/gas/ggip-multi-energy-project-Irak> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴⁰ *Our work in Iraq*, Eni, <https://www.eni.com/en-IT/actions/global-activities/iraq.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴¹ *BP and Iraq finalize contract for Kirkuk redevelopment*, BP, 26 marca 2025 r., <https://www.bp.com/press-and-publications/press-releases/bp-and-iraq-finalize-contract-for-kirkuk-redevelopment> [dostęp: 17 października 2026 r.].

również projekt budowy metra w Bagdadzie. Jak podała agencja Reutera, do jego realizacji wybrano konsorcjum z udziałem podmiotów francuskich, hiszpańskich i tureckich oraz Deutsche Banku. Projekt zakłada budowę siedmiu linii o łącznej długości 148 km oraz 64 stacji⁴².

W celu pełniejszego zrozumienia uwarunkowań działalności tych przedsiębiorstw należy również uwzględnić rolę państw, z których pochodzą. Poza najbardziej bezpośrednią formą zaangażowania, czyli posiadaniem udziałów w przedsiębiorstwie lub sprawowaniem nad nim kontroli, istnieją również inne formy wsparcia. Obejmują one zarówno działania dyplomatyczne, jak i wsparcie instytucjonalne, w tym instrumenty finansowe, takie jak kredyty, ubezpieczenia oraz gwarancje eksportowe⁴³. Polityczny wymiar tego rodzaju zaangażowania dobrze ilustruje wspomniana wcześniej działalność Siemens Energy. Projekty związane z rozwojem irackiej infrastruktury energetycznej, realizowane z udziałem przedsiębiorstwa, uzyskały oficjalne poparcie władz federalnych, które wskazywały na ich znaczenie dla interesów Niemiec. Rangę tej współpracy dodatkowo podkreśla fakt, że porozumienie między Siemens Energy a irackim Ministerstwem Elektryczności podpisano w siedzibie Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Ochrony Klimatu, w obecności wysokich rangą przedstawicieli władz obu państw. Po stronie irackiej byli to minister energii elektrycznej Ziyad Ali Fadel oraz wicepremier i minister spraw zagranicznych Fuad Hussein, a po stronie niemieckiej ówczesny wicekanclerz i minister gospodarki i ochrony klimatu Robert Habeck⁴⁴. Z kolei przykład Wielkiej Brytanii pokazuje, że ważnym narzędziem wspierania ekspansji przedsiębiorstw na rynki zagraniczne mogą być instytucje finansowe, takie jak UK Export Finance, rządowa agencja kredytów eksportowych. Instytucja ta wspierała m.in. przedsięwzięcia związane z budową elektrowni gazowych, modernizacją infrastruktury przesyłowej oraz uzdatnianiem wody i oczyszczaniem ścieków⁴⁵. Brytyjskie zaangażowanie obejmowało również działania instytucjonalne i promocyjne, czego przykładem była współpraca władz z BP na rzecz udziału brytyjskich firm w pracach prowadzonych na polu

⁴² *Iraq picks French, Spanish, Turkish firms and Deutsche Bank for Baghdad metro project*, Reuters, 25 lipca 2024 r., <https://www.reuters.com/world/middle-east/iraq-picks-french-spanish-turkish-firms-deutsche-bank-baghdad-metro-project-2024-07-25/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴³ *Export credits*, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/export-credits.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴⁴ *Siemens Energy continues activities in Iraq*, Federal Ministry for Economic Affairs and Energy, 13 stycznia 2023 r., <https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/EN/Pressemitteilungen/2023/01/20230113-siemens-energy-continues-activities-in-iraq.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴⁵ *Trade Secretary announces £1 billion to support trade with Iraq*, Government of United Kingdom, 16 kwietnia 2019 r., <https://www.gov.uk/government/news/trade-secretary-announces-1-billion-to-support-trade-with-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

naftowym Rumaila⁴⁶. Inny charakter ma natomiast zaangażowanie państwa włoskiego w działalność wspomnianej wcześniej spółki Eni. Włoskie Ministerstwo Gospodarki i Finansów sprawuje nad nią faktyczną kontrolę dzięki akcjom posiadanym zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio za pośrednictwem Cassa Depositi e Prestiti⁴⁷.

W porównaniu z największymi państwami europejskimi Polska ma dziś ograniczoną zdolność do skutecznego konkutowania o największe kontrakty w Iraku. Wynika to nie tylko z różnic w skali działalności przedsiębiorstw i ich możliwościach finansowych, lecz także ze słabości polskiej obecności instytucjonalnej na tym rynku. Nie przekreśla to jednak perspektyw polskich przedsiębiorstw, które mogą rozwijać działalność przede wszystkim w wyspecjalizowanych niszach odpowiadających konkretnym potrzebom irackiej gospodarki. Ocena tych możliwości wymaga przy tym rozróżnienia sytuacji materialnej mieszkańców od potencjału finansowego państwa. Choć znaczna część irackiego społeczeństwa żyje w trudnych warunkach bytowych, dochody z eksportu ropy naftowej pozwalają państwu finansować inwestycje infrastrukturalne. Wahanie cen tego surowca mogą ograniczać stabilność wspomnianego finansowania, jednak znaczne wpływy z eksportu i duże potrzeby modernizacyjne sprawiają, że Irak pozostaje rynkiem, na którym warto aktywnie zabiegać o kontrakty.

Jednym z obszarów oferujących takie możliwości jest sektor kolejowy. W czerwcu 2025 r. Bank Światowy zatwierdził finansowanie w wysokości 930 mln dolarów na modernizację liczącej 1047 km linii kolejowej z portu Umm Kasr do Mosulu, przebiegającej przez Bagdad. Jego zakres obejmuje m.in. modernizację infrastruktury kolejowej i zaplecza utrzymania taboru, zakup wyposażenia i części zamiennych oraz wspieranie udziału kapitału prywatnego w tworzeniu suchych portów i centrów logistycznych⁴⁸. Szeroki zakres projektu stwarza polskim firmom możliwości zaangażowania, m.in. poprzez dostawy elementów infrastruktury, systemów sterowania ruchem, wyposażenia warsztatowego oraz rozwiązań magazynowych i logistycznych. Dodatkowe możliwości wiążą się ze wspomnianym już projektem Drogi Rozwoju (*Iraq–Europe Development Road*), mającym połączyć południowy Irak z Turcją, a następnie z rynkami europejskimi. W ubieganiu się o udział w jego realizacji

⁴⁶ A. Leadsom, *Iraqi Petroleum Conference 2015*, Department of Energy & Climate Change, 9 czerwca 2015 r., <https://www.gov.uk/government/speeches/iraqi-petroleum-conference-2015> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁴⁷ *Corporate Governance and Shareholding Structure Report*, Eni S.p.A., 2025, s. 25-26.

⁴⁸ *Iraq: New US\$930 Million Project to Extend and Modernize Railways, Promote Regional Connectivity and Boost Growth*, World Bank, 25 czerwca 2025 r., <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/06/25/iraq-new-us-930-million-project-to-extend-and-modernize-railways-promote-regional-connectivity-and-boost-growth> [dostęp: 17 października 2026 r.].

atutem polskich firm mogą być zarówno kompetencje w budowie i modernizacji infrastruktury transportowej oraz produkcji taboru, jak i doświadczenia zdobyte w okresie PRL. Należy do nich m.in. udział w budowie Expressway No. 1 – pierwszej irackiej autostrady, do którego warto nawiązać w działaniach na rzecz odbudowy rozpoznawalności polskich wykonawców na tym rynku. Możliwości współpracy w sektorze transportowym nie ograniczają się jednak do kolei dalekobieżnej i metra w Bagdadzie. Rozwoju sprawnego transportu zbiorowego potrzebują również inne duże miasta, w tym Mosul. Potrzeby te obejmują rozbudowę sieci autobusowej, a w dalszej perspektywie także budowę linii tramwajowych i metra. W tym roku w Bagdadzie uruchomiono krótką linię tramwajową przy ulicy Ar-Raszid, mającą jednak przede wszystkim charakter turystyczny⁴⁹. W tej perspektywie polskie przedsiębiorstwa mogłyby dostarczać środki transportu, w tym autobusy i tabor szynowy, a także wyposażenie przystanków i zajezdni, systemy informacji pasażerskiej oraz rozwiązania do zarządzania ruchem i sprzedaży biletów. Udział w takich przedsięwzięciach mógłby przyjąć formę zarówno dostaw gotowych pojazdów, urządzeń i systemów informatycznych dla władz miejskich lub operatorów transportu publicznego, jak i współpracy z wykonawcami większych projektów.

Potencjał istnieje również w sektorze energetycznym, gospodarce wodnej i infrastrukturze komunalnej. Do najpilniejszych potrzeb należą modernizacja sieci elektroenergetycznych, ograniczenie strat przesyłowych i zwiększenie niezawodności dostaw energii, a także rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków, przepompowni oraz instalacji uzdatniania wody pitnej. Choć projekty te nie mają tak dużego rozgłosu medialnego jak budowa metra w Bagdadzie, mają kluczowe znaczenie dla sprawnego funkcjonowania państwa i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzupełnieniem tych kierunków może być zacieśnienie współpracy w dziedzinie przetwórstwa rolno-spożywczego, mechanizacji rolnictwa i gospodarowania wodą. Polska jest już dostawcą żywności na rynek iracki, co stwarza podstawy do poszerzania oferty o maszyny rolnicze, technologie przetwórcze oraz infrastrukturę do magazynowania produktów rolnych⁵⁰. Punktem odniesienia dla rozwoju polskiej obecności w Iraku może być przykład Egiptu. Polskie przedsiębiorstwa angażują się tam m.in. w projekty z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego, transportu i energetyki. Feerum, we współpracy z egipską spółką Samcrete, buduje w miejscowości Tuszka

⁴⁹ *Władze Bagdadu informują o dostarczeniu wagonu tramwajowego na ulicę Al-Raszid* (tłumaczenie tytułu z języka arabskiego; oryg. أمانة بغداد تعلن وصول عربة (الترام) إلى شارع الرشيد), Iracka Agencja Informacyjna (INA), 5 marca 2026 r., <https://ina.iq/ar/local/256951-.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵⁰ W. Repetowicz, *Food, ..., tamże*.

infrastrukturę do magazynowania i suszenia zbóż⁵¹. Metal-Technik przygotowuje wraz z Grupą Al Gharably projekt uruchomienia lokalnej produkcji maszyn rolniczych, natomiast Tabor Dębica uczestniczy w pracach nad utworzeniem zakładu produkującego lokomotywy i wagony kolejowe⁵². Hynfra z kolei rozwija projekt instalacji do produkcji zielonego wodoru i amoniaku, zasilanej energią odnawialną⁵³.

Jednym ze sposobów zwiększania polskiego udziału w irackich inwestycjach mogłaby być także współpraca z przedsiębiorstwami tureckimi oraz konsorcjami z ich udziałem. Firmy tureckie mają już doświadczenie w realizacji dużych przedsięwzięć w tym kraju – ENKA uczestniczyła m.in. w budowie elektrowni w Zi Kar i Samawie oraz infrastruktury terminalowej w Umm Kasr⁵⁴. Jak już wspomniano, tureckich wykonawców (tj. firmy budowlane) wskazywano również wśród uczestników konsorcjum wybranego do budowy metra w Bagdadzie⁵⁵. Polskie firmy mogłyby zabiegać o udział w takich przedsięwzięciach jako dostawcy urządzeń, technologii i komponentów, wyspecjalizowani podwykonawcy lub partnerzy konsorcjów. Sprzyja temu zacieśnianie relacji polsko-tureckich, również w wymiarze gospodarczym. Możliwości dalszego rozwoju współpracy były jednym z tematów rozmów premiera Donalda Tuska i prezydenta Recepty Tayyipa Erdoğan podczas spotkania w Ankarze w marcu 2025 r. Wymiana handlowa między oboma państwami osiągnęła w 2024 r. 12 mld dolarów, a jako cel wskazano zwiększenie jej do 15 mld dolarów. Donald Tusk deklarował gotowość do wymiany doświadczeń i współpracy przy budowie kolei dużych prędkości, natomiast Recep Tayyip Erdoğan podkreślał znaczenie polskiego rynku dla tureckiego sektora budowlanego oraz rosnącą liczbę realizowanych w Polsce projektów⁵⁶. Rozwój tych relacji może sprzyjać podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć także na rynkach

⁵¹ *FEERUM SA (18/2025) Zawarcie kontraktu na wykonanie zbożowych obiektów magazynowo-suszarniczych w Egipcie*, Polska Agencja Prasowa, 26 czerwca 2025 r., <https://pap-mediroom.pl/biznes-i-finance/feerum-sa-182025-zawarcie-kontraktu-na-wykonanie-zbozowych-obiektow-magazynowo> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵² *Polskie firmy budują przemysłowego giganta w Egipcie. Rusza produkcja wagonów i ciągników*, Industry Alarm, 10 czerwca 2026 r., <https://industryalarm.pl/polskie-firmy-buduja-przemyslowego-giganta-w-egipcie-rusza-produkcja-wagonow-i-ciagnikow/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵³ *With an Initial Investment of \$1.6 Billion and a Production Capacity of 100,000 Tons Annually, GAFI and the Polish Company "Hynfra" Discuss Establishing a Green Ammonia Production Project*, General Authority for Investment and Free Zones (GAFI), 25 listopada 2024 r., <https://www.gafi.gov.eg/English/MediaCenter/News/Pages/With-an-Initial-Investment-of-1.6-Billion-and-a-Production-Capacity-of-100%2C000-Tons-Annually.aspx> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵⁴ *ENKA in Iraq*, ENKA, 4 września 2023 r., <https://www.enka.com/enka-in-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵⁵ *Iraq picks French, Spanish, Turkish firms ... tamże*.

⁵⁶ *Polska i Turcja wzmacniają współpracę na rzecz pokoju i bezpieczeństwa*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 12 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/premier/polska-i-turcja-wzmacniaja-wspolprace-na-rzecz-pokoju-i-bezpieczenstwa> [dostęp: 17 października 2026 r.].

trzecich, w tym na rynku irackim. Wymagałoby to jednak odrębnych ustaleń między przedsiębiorstwami oraz wskazania inwestycji, w których ich doświadczenie i oferta wzajemnie by się uzupełniały.

Atrakcyjna oferta biznesowa to jednak za mało, aby skutecznie wejść na tak wymagający rynek, jakim jest rynek iracki. Doświadczenia innych państw europejskich pokazują, że niezbędne jest zaangażowanie w ten proces administracji publicznej, placówek dyplomatycznych, misji gospodarczych oraz instytucji promujących eksport. Ich pomoc może być szczególnie cenna dla przedsiębiorstw, które nie mają jeszcze doświadczenia w lokalnych realiach, nie znają języka, uwarunkowań kulturowych, praktyk biznesowych czy specyfiki miejscowej biurokracji. Takie wsparcie może ułatwić rozpoczęcie działalności, ograniczyć ryzyko nieporozumień oraz pomóc w nawiązywaniu i utrzymywaniu relacji z irackimi partnerami. Aby polskie instytucje mogły skutecznie wspierać przedsiębiorców na rynku irackim, konieczne jest jednak wzmocnienie zaplecza kadrowego i organizacyjnego placówek dyplomatycznych i konsularnych.

Obie polskie placówki – ambasada w Bagdadzie i konsulat generalny w Irbilu – działają w mocno ograniczonym składzie, co utrudnia prowadzenie długofalowej dyplomacji gospodarczej oraz bieżące wspieranie przedsiębiorców. Potrzebne jest zatem zwiększenie liczebności personelu i zapewnienie placówkom środków na organizację misji gospodarczych, spotkań biznesowych oraz utrzymywanie regularnych kontaktów z irackimi partnerami. Ambasada w Bagdadzie powinna również dysponować większą swobodą w planowaniu i realizacji takich działań oraz wykorzystywaniu przeznaczonych na nie środków. Istotną barierą jest ponadto ograniczona dostępność usług konsularnych, które świadczy konsulat w Irbilu. Dla irackich przedsiębiorców z Bagdadu czy Basry załatwienie sprawy wymagającej osobistego stawiennictwa wiąże się więc z koniecznością podróży na odległość setek kilometrów. Generuje to dodatkowe koszty i wydłuża czas potrzebny na dopełnienie formalności, utrudniając rozwijanie kontaktów biznesowych z Polską. Wzmocnienie zaplecza dyplomatycznego pozwoliłoby również lepiej wykorzystać dorobek dotychczasowych inicjatyw gospodarczych.

Polska obecność na rynku irackim nie zaczyna się bowiem od zera – kontakty rozwijają lokalne izby gospodarcze, samorządy wojewódzkie i poszczególni przedsiębiorcy, a także inicjatywy takie jak Polsko-Iracka Rada Biznesu czy Polska Misja Handlowa w Iraku i

Kurdystanie⁵⁷. Przedsiębiorstwa mogą jednocześnie korzystać z instrumentów wsparcia ekspansji zagranicznej oferowanych przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu⁵⁸, Bank Gospodarstwa Krajowego⁵⁹ i Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych⁶⁰. Obejmują one m.in. doradztwo, pomoc w pozyskiwaniu partnerów biznesowych, finansowanie eksportu oraz zabezpieczenie płatności. Kluczowym krokiem uzupełniającym te instrumenty byłoby utworzenie biura PAIH w Iraku, które na bieżąco monitorowałoby przetargi i plany inwestycyjne, pomagało polskim przedsiębiorcom nawiązywać relacje biznesowe oraz ułatwiałoby kontakty z iracką administracją i zagranicznymi wykonawcami. Obecność biura na miejscu, wraz ze wzmocnieniem placówek dyplomatycznych, zapewniłaby polskim firmom systematyczne wsparcie zarówno przy wchodzeniu na rynek iracki, jak i w dalszym rozwijaniu na nim działalności. Nie można więc mówić o braku państwowych instrumentów wspierania eksportu. Głównym wyzwaniem pozostaje natomiast zapewnienie ich skutecznej dostępności na miejscu oraz wypracowanie spójnej i długofalowej strategii obecności na rynku irackim, która byłaby stałym elementem polityki zagranicznej. Powinna ona łączyć działania placówek dyplomatycznych, misji handlowych, państwowych instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, izb gospodarczych i handlowych oraz organizacji zrzeszających przedsiębiorców. Uzupełnieniem tych działań mogłby być udział przedstawicieli polskich władz w rozmowach biznesowych i misjach gospodarczych. Ich obecność podnosiłaby rangę takich spotkań, a jednocześnie mogłaby wzmocnić pozycję polskich firm w negocjacjach i ułatwiać finalizowanie kontraktów. Warunkiem osiągnięcia trwałych efektów pozostaje jednak ciągłość działań – wsparcie w formie wizyt politycznych i misji gospodarczych powinno mieć oparcie w codziennej pracy odpowiednio wyposażonych i obsadzonych placówek oraz stałej obecności instytucji wspierającej polskich przedsiębiorców na rynku irackim.

⁵⁷ *Irak, ..., tamże.*

⁵⁸ *Wspieranie dla eksportera*, Polska Agencja Inwestycji i Handlu, <https://www.paih.gov.pl/eksport/doradztwo-eksportowe/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁵⁹ *Program rządowy Finansowe Wspieranie Eksportu*, Bank Gospodarstwa Krajowego, <https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/eksport-i-ekspansja-zagraniczna/program-rzadowy-finansowe-wspieranie-eksportu/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁶⁰ *Polisa bez Granic – ubezpieczenie sprzedaży międzynarodowej*, Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych, https://kuke.com.pl/polisa-bez-granic?gad_source=1&gad_campaignid=21653725378&gbraid=0AAAAA-I5Q72QXfLSPxp67y1IT-HVvrygs&gclid=CjwKCAjw1IHTBhAaEiwA4AYNFiydKM0k8JMGTqodriZhRL3gYf0ntKZSX4fVG-AtSA57t46eqOS8IxoCzMEQAvD_BwE [dostęp: 17 października 2026 r.].

Potencjalne wyzwania

Rynek iracki oferuje potencjalnie bardzo lukratywne możliwości biznesowe, lecz prowadzenie na nim działalności wiąże się z pewnymi wyzwaniami. Wynikają one w znacznej mierze z korupcji oraz związanego z nią braku przejrzystości w funkcjonowaniu administracji publicznej. W międzynarodowym zestawieniu oceniającym postrzegany poziom korupcji w sektorze publicznym za 2025 r. Irak uzyskał 28 punktów na 100, zajmując 136. miejsce wśród 182 ocenianych państw⁶¹. W praktyce przedsiębiorcy mierzą się z rozbudowaną biurokracją, niejasnymi i różnie interpretowanymi przepisami, nierównym dostępem do informacji oraz trudnościami z ustaleniem, który organ lub urzędnik odpowiada za podjęcie decyzji w danej sprawie. Problemy te utrudniają kontakty z instytucjami państwowymi, rozstrzyganie sporów, terminowe uzyskiwanie płatności i udział w przetargach publicznych. Innymi kwestiami, na które skarżą się przedsiębiorcy, są nieprzewidywalne procedury celne, nieregularne naliczanie podatków oraz niejasne zasady wydawania wiz i pozwoleń na pobyt. Należy w tym kontekście wspomnieć, że pod koniec czerwca br. przeprowadzono szeroko zakrojoną operację antykorupcyjną, która objęła m.in. byłych urzędników Ministerstwa Ropy, w tym byłego wiceministra Adnana al-Dżumailiego, oraz wpływowych polityków i biznesmenów sunnickich związanych z ugrupowaniami Azm i Siyadah. Wśród zatrzymanych znaleźli się Muthana as-Samarai, lider Azm, oraz Ziyad al-Janabi, związany z obozem Chamisa al-Chandżara. Łącznie zatrzymano około 60 osób i skonfiskowano mienie o wartości ponad 130 mln dolarów. Działania te miały jednak wymiar polityczny. Operacja, nadzorowana przez szefa Najwyższej Rady Sądowniczej Faiqa Zaidana, dotknęła przede wszystkim sunnickich konkurentów nowego układu władzy oraz osoby związane z byłym premierem Mohammedem Szia as-Sudanem, a częściowo także z Nurim al-Malikim. Nie objęła natomiast przedstawicieli ugrupowania Takadum Mohammada al-Halbusiego, współtworzącego nowy obóz rządzący, kluczowych postaci Sił Mobilizacji Ludowej (*Al-Haszed asz-Szaabi*) ani polityków szyickich o randze porównywalnej ze wspomnianym liderem Azm⁶². Choć była to największa operacja antykorupcyjna od upadku Saddama Husajna, jej selektywny i motywowany politycznie charakter sprawia, że najprawdopodobniej będzie miała znikomy, o ile w ogóle jakikolwiek,

⁶¹ *Iraq – Corruption Perceptions Index*, Transparency International, <https://www.transparency.org/en/cpi/2025> [dostęp: 17 października 2026 r.].

⁶² W. Repetowicz, *Dlaczego Irak rozpoczął operację antykorupcyjną?*, 4 lipca 2026 r., <https://defence24.pl/geopolityka/dlaczego-irak-rozpoczal-operacje-antykorupcyjna> [dostęp: 17 października 2026 r.].

wpływ na trwałą poprawę przejrzystości administracji i warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Niepewność towarzysząca współpracy z irackimi instytucjami państwowymi ma także wymiar finansowy, wynikający z silnego uzależnienia gospodarki i budżetu od sektora naftowego. Według danych Banku Światowego w 2025 r. odpowiadał on za około 53 proc. PKB, 88 proc. dochodów państwa i 91 proc. eksportu towarów. Skala tej zależności sprawia, że zmiany poziomu wydobycia i cen ropy szybko przekładają się na kondycję całej gospodarki oraz sytuację finansów publicznych. W pierwszych dziewięciu miesiącach 2025 r. PKB kraju skurczyło się o ponad 2 proc. w ujęciu rocznym, przede wszystkim wskutek niemal 6-procentowego spadku aktywności w sektorze naftowym⁶³. Wahania dochodów z ropy wpływają tym samym na zdolność państwa do finansowania inwestycji infrastrukturalnych. Na ryzyko ograniczenia wydatków publicznych w przypadku spadku wpływów z eksportu ropy zwracał uwagę już w maju 2025 r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy, rekomendując przegląd planów inwestycyjnych oraz ograniczenie lub odroczenie realizacji projektów o mniejszym znaczeniu strategicznym⁶⁴. Zależność od dochodów z ropy naftowej ma także znaczenie dla zagranicznych firm. Jak wskazuje amerykańska Administracja Handlu Międzynarodowego, działająca w ramach Departamentu Handlu USA, kontrakty publiczne finansowane z tych wpływów nadal stanowią główne źródło możliwości biznesowych. Coraz częściej od oferentów oczekuje się jednak przedstawienia własnych propozycji finansowania lub zaakceptowania odroczonych terminów płatności⁶⁵. W takich warunkach przewagę mają międzynarodowe przedsiębiorstwa i konsorcja, które dysponują odpowiednim zapleczem kapitałowym lub mogą korzystać ze wsparcia instytucji publicznych z krajów pochodzenia.

Zakończenie

Perspektywy szerszej obecności polskich przedsiębiorstw na rynku irackim należy oceniać z ostrożnym optymizmem. Jednym z głównych wyzwań w najbliższych latach będzie modernizacja infrastruktury transportowej, energetycznej i wodno-kanalizacyjnej. Dla polskich przedsiębiorstw oznacza to możliwość udziału w nowych projektach, jednak

⁶³ *Macro Poverty Outlook: Middle East, North Africa, Afghanistan, and Pakistan*, World Bank, 2026, s. 14.

⁶⁴ *Iraq: 2025 Article IV Consultation—Press Release; Staff Report; and Informational Annex*, International Monetary Fund, 2025, s.1-2.

⁶⁵ *Iraq – Selling to the Public Sector*, International Trade Administration, 3 listopada 2021 r., <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/iraq-selling-public-sector> [dostęp: 17 października 2026 r.].

wykorzystanie tych szans będzie zależało przede wszystkim od właściwego wyboru obszarów działalności, dostępu do finansowania oraz wsparcia instytucjonalnego i politycznego. Największy potencjał wydają się mieć te obszary, w których polskie przedsiębiorstwa mogą zaoferować wyspecjalizowane technologie, urządzenia lub know-how bez konieczności bezpośredniego konkutowania z międzynarodowymi przedsiębiorstwami. Dotyczy to m.in. kolejnictwa, energetyki, infrastruktury komunalnej, w tym sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, stacji uzdatniania wody oraz oczyszczalni ścieków, a także dostaw urządzeń i komponentów na potrzeby większych przedsięwzięć inwestycyjnych. Bardziej realnym i przystępnym sposobem wejścia na rynek iracki niż samodzielne ubieganie się o duże kontrakty może być udział w konsorcjach, współpraca z lokalnymi lub międzynarodowymi partnerami albo pełnienie roli dostawcy lub podwykonawcy. W tym kontekście warto rozważyć współpracę z przedsiębiorstwami tureckimi, które mają aktualne doświadczenie w realizacji projektów w tym kraju. Udział we wspólnych konsorcjach lub współpraca w charakterze podwykonawców pozwoliłyby połączyć polskie kompetencje technologiczne i wykonawcze z doświadczeniem partnerów obecnych na tym rynku. Takie podejście umożliwiłoby również ograniczenie ryzyka i kosztów związanych z samodzielną realizacją dużych projektów, których skala mogłaby przekraczać możliwości organizacyjne i finansowe wielu polskich przedsiębiorstw. Skala obecności polskich firm na rynku irackim będzie zależeć również od sprawności instytucji wspierających ich ekspansję oraz zakresu oferowanego wsparcia.

Polska dysponuje instrumentami finansowania i ubezpieczania eksportu oraz instytucjami wspierającymi działalność przedsiębiorców za granicą. Wyzwaniem jest jednak zapewnienie rzeczywistej dostępności tego wsparcia na miejscu oraz wpisanie obecności gospodarczej na tym rynku w długofalową strategię polskiej polityki zagranicznej. Strategia ta powinna łączyć działania placówek dyplomatycznych i konsularnych, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych oraz samorządu gospodarczego i organizacji przedsiębiorców. Kluczowym krokiem w tym kierunku byłoby otwarcie biura PAIH w Iraku, które zapewniłoby polskim przedsiębiorcom stałe wsparcie na miejscu. Do jego zadań należałoby rozpoznawanie możliwości inwestycyjnych i handlowych, pomoc w nawiązywaniu kontaktów i weryfikacji wiarygodności potencjalnych partnerów oraz udostępnianie informacji o przetargach i warunkach prowadzenia działalności w tym kraju. Biuro powinno ściśle współpracować z Ambasadą RP w Bagdadzie i Konsulatem Generalnym RP w Irbilu, uzupełniając ich działania. Aby współpraca ta przynosiła oczekiwane rezultaty należałoby zapewnić nowemu biuru odpowiednią kadrę i finansowanie, a także zwiększyć obsadę obu placówek, które obecnie

działają w ograniczonym składzie, oraz wzmocnić ich zaplecze organizacyjne i finansowe. Stałe wsparcie instytucjonalne powinno być uzupełniane zaangażowaniem przedstawicieli polskich władz na wysokim szczeblu.

Doświadczenia innych państw europejskich pokazują bowiem, że na rynku irackim sama atrakcyjność oferty często nie wystarcza – istotne znaczenie mają również aktywna obecność dyplomatyczna i regularne kontakty z miejscową administracją. Udział przedstawicieli władz w misjach gospodarczych i rozmowach biznesowych podnosiłby rangę spotkań, wzmacniał pozycję negocjacyjną polskich firm i ułatwiał finalizowanie kontraktów. Zaangażowaniu temu powinna towarzyszyć oferta odpowiednich instrumentów finansowych i ubezpieczeniowych, zwłaszcza w obliczu rosnących oczekiwań strony irackiej dotyczących przedstawienia przez wykonawców własnych propozycji finansowania lub zaakceptowania odroczonej płatności. Rynek iracki jest wymagającym kierunkiem ekspansji ze względu na dynamiczną sytuację wewnętrzną i regionalną, korupcję oraz uzależnienie dochodów państwa od sektora naftowego. Pozytywne doświadczenia z dotychczasowej współpracy oraz skala potrzeb infrastrukturalnych przemawiają jednak za uwzględnieniem Iraku w strategiach ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorstw. Warunkiem trwałego zwiększenia ich obecności na tym rynku jest konsekwentne i długofalowe wsparcie instytucjonalne. Regularne wizyty polityczne i misje gospodarcze powinny stanowić element spójnej strategii polityki zagranicznej, której realizację wspiera codzienna praca instytucji obecnych na miejscu. Przełożenie tych działań na trwałe efekty gospodarcze będzie więc wymagać skoordynowanej współpracy środowiska przedsiębiorców, administracji państwowej oraz szeroko pojętego sektora finansowego.

Autor: Zuzanna Kowalczyk

Konsultant merytoryczny tekstu: dr Witold Repetowicz

Tekst powstał w ramach projektu Akademia Młodych Analityków

Bibliografia

Advancing Iraq's Development Agenda, UNDP, 3 sierpnia 2024 r., <https://www.undp.org/iraq/press-releases/advancing-iraqs-development-agenda> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Aziz K., *Iraq Scraps Billion-Dollar Rail and Airport Projects*, Kurdistan24, 14 czerwca 2026 r., <https://www.kurdistan24.net/en/story/919801> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Basra Is Thirsty: Iraq's Failure to Manage the Water Crisis, Human Rights Watch, 22 lipca 2019 r., <https://www.hrw.org/report/2019/07/22/basra-thirsty/iraqs-failure-manage-water-crisis> [dostęp: 17 października 2026 r.].

BP and Iraq finalize contract for Kirkuk redevelopment, BP, 26 marca 2025 r., <https://www.bp.com/press-and-publications/press-releases/bp-and-iraq-finalize-contract-for-kirkuk-redevelopment> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Carboni A., Nevola L., *Down, but not out: The Islamic State and al-Qaeda remain a threat in the Middle East*, ACLED, 2 września 2026 r., <https://acleddata.com/report/down-not-out-islamic-state-and-al-qaeda-remain-threat-middle-east> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Cohen S., *Iraq, Syria Challenge Turkey on Water Use*, The Christian Science Monitor, 2 lipca 1990 r., <https://www.csmonitor.com/1990/0702/otri.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Corporate Governance and Shareholding Structure Report, Eni S.p.A., 2025.

Electricity Services Reconstruction and Enhancement Project, World Bank, 2019.

ENKA in Iraq, ENKA, 4 września 2023 r., <https://www.enka.com/enka-in-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Export credits, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/export-credits.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

FEERUM SA (18/2025) Zawarcie kontraktu na wykonanie zbożowych obiektów magazynowo-suszarńicznych w Egipcie, Polska Agencja Prasowa, 26 czerwca 2025 r., <https://pap-mediroom.pl/biznes-i-finance/feerum-sa-182025-zawarcie-kontraktu-na-wykonanie-zbozowych-obiektow-magazynowo> [dostęp: 17 października 2026 r.].

From Europe to the GCC: New resilient Iraqi TIR routes slash journey times, International Road Transport Union (IRU), 24 czerwca 2025 r., <https://www.iru.org/news-resources/newsroom/europe-gcc-new-resilient-iraqi-tir-routes-slash-journey-times> [dostęp: 17 października 2026 r.].

GGIP: A Multi-Energy Project to Support Iraq Towards Its Energy Independence, Total Energies, <https://totalenergies.com/company/projects/gas/ggip-multi-energy-project-Irak> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Güldoğan D., *Türkiye, Iraq sign 5 pacts to expand cooperation in key sectors*, Anadolu, 29 lipca 2026 r., <https://www.aa.com.tr/en/turkiye/turkiye-iraq-sign-5-pacts-to-expand-cooperation-in-key-sectors/4012018> [dostęp: 17 października 2026 r.].

How to Improve Access to Water, Sanitation and Hygiene Services in Iraq through Financing, UNICEF, 2023.

Irak, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bagdadzie, <https://www.gov.pl/web/irak/Irak-> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq: 2025 Article IV Consultation—Press Release; Staff Report; and Informational Annex, International Monetary Fund, 2025.

Iraq – Corruption Perceptions Index, Transparency International, <https://www.transparency.org/en/cpi/2025> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq: New US\$930 Million Project to Extend and Modernize Railways, Promote Regional Connectivity and Boost Growth, World Bank, 25 czerwca 2025 r., <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/06/25/iraq-new-us-930-million-project-to-extend-and-modernize-railways-promote-regional-connectivity-and-boost-growth> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq picks French, Spanish, Turkish firms and Deutsche Bank for Baghdad metro project, Reuters, 25 lipca 2024 r., <https://www.reuters.com/world/middle-east/iraq-picks-french-spanish-turkish-firms-deutsche-bank-baghdad-metro-project-2024-07-25/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq Population (2026), Worldometer, dane ONZ, <https://www.worldometers.info/world-population/iraq-population/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq Railways Extension and Modernization Project (P507282). Project Information Document, World Bank, 2025.

Iraq Reconstruction and Investment. Part 2: Damage and Needs Assessment of Affected Governorates, Government of Iraq & World Bank, 2018.

Iraq resumes Kurdish oil exports to Turkiye after 2-1/2-year halt, Arab News, 27 września 2025 r., <https://www.arabnews.com/middle-east/iraq-resumes-kurdish-oil-exports-to-turkiye-after-2-12-year-halt-2616956> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq Secures Major Victory in Long-Standing ICC Arbitration Against Turkey, Cleary Gottlieb, 30 marca 2023 r., <https://www.clearygottlieb.com/news-and-insights/news-listing/iraq-secures-major-victory-in-long-standing-icc-arbitration-against-turkey> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq – Selling to the Public Sector, International Trade Administration, 3 listopada 2021 r., <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/iraq-selling-public-sector> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraq–Turkey Railway Reopens After Seven-Year Halt, Radio Free Europe/Radio Liberty, 19 lutego 2010 r., https://www.rferl.org/amp/Iraq_Turkey_Railway_Reopens_After_7_Year_Halt/1962796.html [dostęp: 17 października 2026 r.].

Iraqi federal court deems Kurdish oil and gas law unconstitutional, Arab News, 15 lutego 2022 r., <https://www.arabnews.com/middle-east/iraqi-federal-court-deems-kurdish-oil-and-gas-law-unconstitutional-2025516> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Kayalar A., *No Turkish trains arrive in Syria, Iraq for months*, Hürriyet Daily News, 27 września 2012 r., <https://www.hurriyetdailynews.com/no-turkish-trains-arrive-in-syria-iraq-for-months-31058> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Leadsom A., *Iraqi Petroleum Conference 2015*, Department of Energy & Climate Change, 9 czerwca 2015 r., <https://www.gov.uk/government/speeches/iraqi-petroleum-conference-2015> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Macro Poverty Outlook: Middle East, North Africa, Afghanistan, and Pakistan, World Bank, 2026.

Notice about the Federal Supreme Court's decision that the Oil and Gas Law of Kurdistan Region is unconstitutional, Federal Supreme Court of Iraq, 17 lutego 2022 r., <https://www.iraqfsc.iq/ennews.4811/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Our work in Iraq, Eni, <https://www.eni.com/en-IT/actions/global-activities/iraq.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Polacy na drogach świata, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, 14 lipca 2019 r., <https://www.archiwum.gddkia.gov.pl/pl/aprint/34287/Polacy-na-drogach-swiata> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Poland Imports from Iraq, Trading Economics, <https://tradingeconomics.com/poland/imports/iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Polisa bez Granic – ubezpieczenie sprzedaży międzynarodowej, Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych, https://kuke.com.pl/polisa-bez-granic?gad_source=1&gad_campaignid=21653725378&gbraid=0AAAAA-I5Q72QXfLSPxp67y1lT-HVvrygs&gclid=CjwKCAjw1IHTBhAaEiwA4AYNFiydKM0k8JMGTqodriZhRL3gYf0ntKZSX4fVG-AtSA57t46eqOS8IxCzMEQAvD_BwE [dostęp: 17 października 2026 r.].

Polska i Turcja wzmacniają współpracę na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 12 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/premier/polska-i-turcja-wzmacniaja-wspolprace-na-rzecz-pokoju-i-bezpieczenstwa> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Polskie firmy budują przemysłowego giganta w Egipcie. Rusza produkcja wagonów i ciągników, Industry Alarm, 10 czerwca 2026 r., <https://industryalarm.pl/polskie-firmy-buduja-przemyslowego-giganta-w-egipcie-rusza-produkcja-wagonow-i-ciagnikow/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Population, Total for Iraq, Federal Reserve Bank of St. Louis, baza FRED, dane Banku Światowego, <https://fred.stlouisfed.org/data/POPTOTIQA647NWDB> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Program rządowy Finansowe Wsparcie Eksportu, Bank Gospodarstwa Krajowego, <https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/eksport-i-ekspansja-zagraniczna/program-rzadowy-finansowe-wspieranie-eksportu/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Rain Brief: Recent Rainfall and Water Situation in Iraq, United Nations Iraq, 5 czerwca 2026 r., <https://iraq.un.org/en/316784-rain-brief-recent-rainfall-and-water-situation-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Repetowicz W., *Dlaczego Irak rozpoczął operację antykorupcyjną?*, 4 lipca 2026 r., <https://defence24.pl/geopolityka/dlaczego-irak-rozpoczal-operacje-antykorupcyjna> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Tenże, *Food, Roads, and Bridges: Poland in Iraq Today, in the Past, and in the Future*, Alshafafya, 3 listopada 2025 r., <https://shafafiyat.com/2025/11/03/food-roads-and-bridges-poland-in-iraq-today-in-the-past-and-in-the-future/> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Second National Communication and Initial Biennial Update Report, Republic of Iraq, 2024.

Siemens Energy continues activities in Iraq, Federal Ministry for Economic Affairs and Energy, 13 stycznia 2023 r., <https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/EN/Pressemitteilungen/2023/01/20230113-siemens-energy-continues-activities-in-iraq.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Statistics Conditions Living, 2024, Central Statistical Organization (COSIT), tab. 15/89.

The Unfulfilled Promise of Oil and Growth: Poverty, Inclusion and Welfare in Iraq 2007–2012, World Bank, 2015.

Trade Secretary announces £1 billion to support trade with Iraq, Government of United Kingdom, 16 kwietnia 2019 r., <https://www.gov.uk/government/news/trade-secretary-announces-1-billion-to-support-trade-with-iraq> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Urban population (% of total population), World Bank, <https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL.IN.ZS?end=2025&start=2025&view=bar> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Wicepremier i minister planowania ogłasza ostateczne wyniki powszechnego spisu ludności (tłumaczenie tytułu z języka arabskiego; oryg. نائب رئيس مجلس الوزراء – وزير التخطيط يعلن النتائج النهائية للتعداد العام للسكان), Ministerstwo Planowania Iraku, 26 listopada 2025 r., <https://mop.gov.iq/archives/35531> [dostęp: 17 października 2026 r.].

With an Initial Investment of \$1.6 Billion and a Production Capacity of 100,000 Tons Annually, GAFI and the Polish Company "Hynfra" Discuss Establishing a Green Ammonia Production Project, General Authority for Investment and Free Zones (GAFI), 25 listopada 2024 r.,

<https://www.gafi.gov.eg/English/MediaCenter/News/Pages/With-an-Initial-Investment-of-1.6-Billion-and-a-Production-Capacity-of-100%2C000-Tons-Annually.aspx> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Władze Bagdadu informują o dostarczeniu wagonu tramwajowego na ulicę Ar-Raszid (tłumaczenie tytułu z języka arabskiego; oryg. (أمانة بغداد تعلن وصول عربة (الترام) إلى شارع الرشيد), Iracka Agencja Informacyjna (INA), 5 marca 2026 r., <https://ina.iq/ar/local/256951-.html> [dostęp: 17 października 2026 r.].

Wsparcie dla eksportera, Polska Agencja Inwestycji i Handlu, <https://www.paih.gov.pl/eksport/doradztwo-eksportowe/> [dostęp: 17 października 2026 r.].